

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC

Høst 2022

Forfatter(e): Torbjørn Snåsøy

Kandidatnummer(e): 2003

Tittel: hvordan skal barnehagelærere forholde seg til lek i barnehagen?

Fag: Barns utvikling, lek og læring

Hoved begreper i oppgaven: Lek, utvikling, voksenrolle

Stavanger

.....

dato/år

Sammendrag

Lek er et av spenningsfeltene i pedagogisk arbeid i barnehagen og hvordan vi forholder oss til lek som barnehagelærere er noe som stadig forskes på. Jeg ønsker i denne bacheloroppgaven å lære mer om hvordan jeg skal forholde meg til leken i barnehagen. Mine funn fra de fem artiklene jeg har gjennomgått viser at vi som lærere kan påvirke leken og hvordan den utvikler seg i ganske stor grad. Samtidig har jeg funnet at det er noen spørsmål til barns utvikling i leken som det kreves mer forskning på.

Innhold

Sammendrag	2
Innledning	4
Teoretisk rammeverk.....	5
Metode.....	8
Valg av metode.....	8
Litteraturgjennomgang	10
Artikkel 1: Men er det egentlig lek?	10
Artikkel 2: Til forsvar for barns spontane lek.....	11
Artikkel 3: Promoting social pretend play in preschool age: is providing roleplay material enough?	12
Artikkel 4: Let us play together! Can play tutoring stimulate children's social pretend play level? .	13
Artikkel 5: The Impact of Pretend Play on Children's Development:.....	14
A Review of the Evidence	14
DRØFTING	15
Funn fra artiklene	15
Funn 1: Læringsverdien av rollelek.....	15
Egenverdien av Rollelek	17
Hvordan skal jeg som barnehagelærer forholde meg til lek?	17
Drøfting av funnene	18
Avslutning.....	21
Kilder:.....	23

Innledning

Jeg skal i denne teksten redegjøre hva forskning kan fortelle oss om voksnes deltakelse i barns rollelek. Jeg ble interessert i denne problemstillingen da jeg leste en tekst av Vygotsky, «imagination and creativity in childhood», hvor han skriver om skolebarns utvikling av teatraliske produksjoner.

It must not be forgotten that the basic law of children's creativity is that its value lies not in its results, not in the product of creation, but in the process itself. It is not important what children create, but that they do create, that they exercise and implement their creative imagination. In a true children's production, everything, from the curtain to the denouement of the drama, must be created by the hands and imaginations of the children themselves and only then will the dramatic production acquire its full significance and power for the children. (Vygotsky, 2014, s.67)

Dette avsnittet mener jeg kan overføres til voksnes deltakelse i rollelek med barnehagebarn, og det skaper litt friksjon med mitt syn på min rolle i barnehagen. Jeg tenker at voksne kan være støttende og veiledende i barnas rollelek. Ikke dermed sagt at de alltid skal være det, men at det kan være hensiktsmessig at voksne opptrer som rollemodeller og veiledere innimellom.

Jeg vil i denne oppgaven rette søkelyset på nyere forskning rundt barns utvikling når de leker sammen med voksne, og om dette samsvarer med teoriene til en av de klassiske utviklingspsykologiske forskerne som de fleste barnehagelærere kjenner til, Vygotsky. Jeg har bestemt meg for å ha særlig fokus på rolleleken. Jeg mener rolleleken er spennende å lære mer om, siden den er en så stor del av barns hverdag. Jeg kan selv huske første gang jeg som assistent i en barnehage, deltok i rollelek, og hvor mentalt krevende det var. Jeg var ganske så sliten etter en relativt kort sekvens, men relasjonen jeg bygget under leken var verdt arbeidet. Jeg opplevde også at barna satte pris på min deltagelse i rolleleken, samtidig som jeg satte pris på å få være med. Derfor har jeg valgt å ha som problemstilling: *Hva sier moderne forskning om samspillet mellom voksnes deltakelse i barns rollelek og barns utvikling?*

Øhman forklarer i sin bok 4 forskjellige måter en voksen kan ta del i rolleleken til barn. *Observatøren* følger med, *rekvisitøren* legger til rette for, *medlekeren* tar del i og støtter *lekelederen* styrer og gir roller (Øhman, 2012, s.244-245). Jeg håper å finne ut i min oppgave hvilken av disse rollene vi kan ta er mest betydningsfull for barn.

Teoretisk rammeverk

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere Lev Vygotsky og noen av hans forelesninger og utgivelser, disse blir sentrale for drøftingsdelen som kommer senere i oppgaven. Hans teorier er ofte utgangspunkt for artikler og studier som omhandler barn, barns utvikling, og pedagogikk. Først vil jeg ta for meg noen av hans sentrale begreper. Lek, rollelek, kreativitet, og den proksimale utviklingssonen, og deretter gi en kort redegjørelse for disse.

Lek og rollelek

Lek er et mangesidig og komplekst begrep, og det er svært vanskelig å finne en enkel og klar definisjon. Lillemyr for eksempel unngår å gi en definisjon, og trekker i stedet frem forskjellige dimensjoner ved leken som er nyttig å se på for dypere forståelse av begrepet (Lillemyr, 2020, s. 37). Øhman derimot trekker frem seks karakteristikk: leken er spontan

og frivillig, lek er gøy, lek fordrer aktivt engasjement, lek har ingen tydelige mål, lek styres av indre motivasjon, og lek gir en følelse av kontroll. (Öhman, 2012, s. 76-77).

Vygotsky slet med denne samme utfordringen, det å kalle alt som ga barn glede lek, var en oversimplifisering som var vanlig på hans tid. Dette uttrykte han ved å vise til eksempler som idrett og sport, som gir glede, men ikke uavhengig av resultat. Et annet eksempel er tutten/smokken som gir glede, men som heller ikke kan kalles lek (Vygotsky, 2016, s.6). I stedet forklarer Vygotsky lek som et resultat av barnets underbevisste behov eller ønsker. Samtidig påpeker han at det ikke er en direkte kobling mellom barnets behov, og lekens utspill, men en mer generell kobling. Med ønsker, mener Vygotsky noe barn har lyst til oppnå, men som det ikke har forutsetninger eller redskapene for å klare (Vygotsky, 2016, 7-8). Med generell kobling mener han at leken som oftest ikke direkte gjenspeiler ønsket. Et eksempel kan være om et barn har et ønske om å kjøre en bil, så er det ikke nødvendigvis slik at barnet umiddelbart begynner å leke at det kjører en bil, men kanskje heller en lek som utvikler de motoriske ferdighetene som kreves for å kjøre en bil, eller en lek hvor barnet er gammel nok til å ha førerkortet. Samtidig er det viktig å påpeke at førskolebarn (barn fra 3-6 år) ikke er bevisst på at det er dette de gjør når de leker. Vygotsky mener denne bevisste korrelasjonen kommer langt senere i barnets utvikling (Vygotsky, 2016, s.8-9). Et annet viktig poeng Vygotsky viser, er at alle former for lek har sider ved seg som er rollelek og rollelek har eksplisitte regler. For eksempel, hvis en leker haien kommer så tar du på deg rollen til et sjødyr eller rollen som den som blir jaget. og hvis en leker mor og barn så er det visse underforståtte regler som følger rollen din. Jo mer kompliserte og tydelige disse reglene er, jo mer utfordrende, spennende og utviklende er rolleleken for barn (Vygotsky, 2016, s.10 og 19).

Et siste uttrykk Vygotsky bruker om barns lek, som jeg ønsker å redegjøre for er at «barn i lek kan være et hode høyere» (Vygotsky, 2016, s.16). Med dette tolker jeg han til å mene at barn i lek kan gjøre proksimal utviklingssone til eksisterende utviklingssone.

Proksimale utviklingssone og eksisterende utviklingssone

Den proksimale utviklingssone er et begrep som er vanskelig å unngå når man jobber i den norske barnehage og skole, denne teorien har vært en av bærebjelkene i det pedagogiske grunnsynet som kommer frem i arbeid med barn i Norge. Dette kan man se spor av ved å for

eksempel se på hva personalet skal gjøre for å tilrettelegge for læring i barnehagen i rammeplanen (KD, 2017, s.22)

Vygotsky kritiserte Piaget for å separere læring fra utvikling. Vygotsky mente læring påvirker barnets utviklingsnivå like mye som utviklingsnivået påvirker hva barnet kunne lære. Dette var en motsetning til Piagets utviklingsteori som hadde et større fokus på at barn nådde forskjellige utviklingsstadier som åpnet for læring (Vygotsky, 2001, s.152). Den proksimale utviklingssonen tar utgangspunkt i at barn lærer allerede før de begynner på skolen og allerede fra de er spedbarn lærer de etter hvert språk fra foreldre, de erfarer forskjellige mengder. Særlig påpeker han hvor mye barn lærer ved å stille spørsmål til de rundt barnet, samt lærer forskjellige ferdigheter ved å etterligne andre (Vygotsky, 2001, s.157).

I den proksimale utviklingssonen operer vi med to utviklingsnivåer. Den første kaller han *eksisterende utviklingsnivå/utviklingszone*, som vil si barnets mentale utviklingsnivå slik det er nå. Og her er det Vygotsky skiller seg fra en del andre utviklings-psykologer på hans tid. Hva barnet klarer alene er ikke det eneste relevante når en skal vurdere hvilket eksisterende utviklingsnivå barnet er på. Det er også viktig å se på hva barnet klarer sammen med andre barn eller med hjelp av en lærer (Vygotsky, 2001, s. 158). Den proksimale utviklingssonen er det andre nivået Vygotsky bruker. «Det er avstanden mellom det eksisterende utviklingsnivået slik det bestemmes gjennom selvstendig problemløsning og det potensielle utviklingsnivået slik det bestemmes gjennom problemløsning under voksen veiledning eller i samarbeid med dyktige jevnaldrende» (Vygotsky, 2001, s.159).

Kreativitet og fantasi

Kreativitet er et viktig begrep i Vygotsky sine teorier. Kreativitet er også viktig for min oppgave av to årsaker. For det første er det sentralt for en av de valgte tekstene som blant annet tester hypotesen om at barns lek er sentralt for barns utvikling innen kreativitet, og jeg tenker det er en utbredt oppfatning at rollelek er særlig viktig for barns utvikling av kreativitet. Samtidig er det et viktig for min oppgave siden det var nettopp at Vygotsky skrev om kreativitet som gjorde at jeg valgte dette som min oppgave.

Hans syn på barns kreativitet kommer fra et psykologisk perspektiv som skiller seg ut fra hvordan vi bruker begrepet i hverdagstale. Han hevder kreativitet er en hjerneprosess som kombinerer og bearbeider tidligere erfaringer og skaper noe nytt eller endrer adferd (Vygotsky, 2016, s.4). Dette vil si at kreativitet er ifølge Vygotsky knyttet til flere aspekter ved mennesket enn bare estetikk som kanskje er vanlig å si i dagligtale. Kreativitet henger sammen med å skape ny kunnskap innen alle fagfelt, og alle mennesker, ikke bare de få geniene med viktige oppfinnelser og kulturelle bidrag (Vygotsky, 2016, s.5). Det er direkte sammenheng med hvor mange og varierte erfaringer et menneske har og hvor god tilgang hen har på fantasimateriale (Vygotsky, 2016, s.10). Dette viser ifølge Vygotsky hvor nært læring og kreativitet/ fantasi henger sammen. Det viser også at barn ikke har like mye erfaring å bygge sin fantasi på og dermed ikke er mer kreative enn en erfaren voksen. Vygotsky tar her avstand fra de som mener at siden barn oftere lever i lekverdener er de mer kreative enn voksne som lever mer i realiteten (Vygotsky, 2016, s.27-28).

Metode

Valg av metode

«metoden er redskapet vårt i møte med noe vi vil undersøke. Metoden hjelper oss til å samle inn *data*, det vil si den informasjonen vi trenger til undersøkelsen vår» (Dalland, 2021, s54).

Jeg har i min bacheloroppgave valgt å bruke litteraturgjennomgang som metode, da dette er den metoden som best egner seg til å belyse min problemstilling. Målet med en litteraturgjennomgang er å belyse allerede kjent kunnskap ved å: samle, vurdere og drøfte studier, forskning og artikler som bidrar til å svare på et gitt spørsmål eller problemstilling (Aveyard, 2018, s.12). Det var litt usikkerhet om jeg kom til å finne nok relevant forskning på området da problemstillingen er noe snever. Jeg måtte på bakgrunn av dette revaluere søkemetoden jeg brukte flere ganger.

Datainnsamling

Jeg har brukt to metoder for innsamling av data. Den første er systematiske søk, den andre metoden er kjedesøking. Systematiske søk egner seg godt når en er klar over hvilke tema man skal undersøke (Rienecker & Jørgensen, 2013, s. 120). Når en gjør et systematisk søk bruker

man spesifikk søkeord relatert til temaet man undersøker, og deretter avgrensner man ved hjelp av tema, tidsrommet man undersøker i, type publikasjon og språk.

«Kjedesøking går ut på å finne egnet litteratur ved at den ene teksten fører til den neste, som fører til den neste, og så videre (Rienecker & Jørgensen, 2013, s. 119).. når man driver med kjedesøk leter man i en relevant tekst etter kilder som er brukt eller søkemotoren en bruker kan komme med forslag av lignende tekster. Utfordringen med en slik metode er at det kan være vanskelig å finne andre teoretiske perspektiver enn hva man startet med å finne, mye enighet i tekstene og lite uenighet (Rienecker & Jørgensen, 2013, s. 119).

Systematiske søk ble gjennomført mellom 15.10.2022 og 16.12.2022. Alle artiklene jeg har brukt er fra fagfelleverderte tidsskrift og utgitt det siste tiåret (2012-2023). Ved mange treff avgrenset jeg ved hjelp av emneavgrensning. Deretter leste jeg titlene og sammendraget av artiklene for å se om de var relevante for problemstillingen. Til slutt leste jeg for å finne relevans til problemstillingen. Følgende søk har blitt gjennomført gjennom bibliotekets søkemotor «Oria».

første systematiske søk gjennomført 15. 10. 2022

søkeord	treff	emneavgrensning	treff	Brukte artikler
Dramatic play + adults	1028	Early childhood education/development	6	0
Barns lek + voksen	2	X	2	0
Barns lek + ansatte	8	X	8	0

Vurdere

Mens jeg undersøkte førstehåndskilder til det teoretiske rammeverket for oppgaven kom jeg frem til nye søkeord som ble kjernen av litteraturgjennomgangen. Dermed forkastet jeg en del tekster som jeg tidligere hadde tenkt å bruke da jeg fant de mindre relevante enn de jeg fant i det andre søket mitt.

søkeord	antall treff	brukte artikler
Play tutor	5	Kalkusch, Jaggy, A.-K., Burkhardt Bossi, C., Weiss, B., Sticca, F., & Perren, S. (2021). <i>Promoting Social Pretend Play in Preschool Age: Is Providing Roleplay Material Enough?</i> <i>Early Education and Development</i> , 32(8), 1136–1152. https://doi.org/10.1080/10409289.2020.1830248
		Perren, Sticca, F., Weiss-Hanselmann, B., & Burkhardt Bossi, C. (2019). <i>Let us play together! Can play tutoring stimulate children's social pretend play level?</i> <i>Journal of Early Childhood Research : ECR</i> , 17(3), 205–219. https://doi.org/10.1177/1476718X19849248
Barn* lek + voks*	14	Nome. (2014). <i>Men er det egentlig lek?</i> <i>BARN - Forskning Om Barn Og Barndom i Norden</i> , 32(4). https://doi.org/10.5324/barn.v33i4.3515
		Sundsdal, & Øksnes, M. (2015). <i>Til forsvar for barns spontane lek.</i> <i>Nordisk Tidsskrift for Pedagogikk & Kritikk</i> , 1. https://doi.org/10.17585/ntpk.v1.89

Artikkel fem fant jeg ved å gå igjennom kildene til en av de andre artiklene (Perren, 2014).

Drøfte

Jeg har valgt å organisere vurderingen min av artiklene i tre funn.

Litteraturgjennomgang

I denne delen av oppgaven skal jeg gå gjennom den litteraturen jeg fant relevant for problemstillingen min. Jeg vil kort redegjøre for hvorfor jeg valgte disse tekstene, og gi en beskrivelse av innholdet.

Artikkel 1: Men er det egentlig lek?

«Artikkelen drøfter hva som skjer med vilkåret for lek når barnehagen knyttes til barnets samlede utdanningsløp med skjerpede krav og forventninger om læringsutbytte» Nome, 2014, s.65). Denne artikkelen stiller spørsmål til rammeplanen og hvordan ansatte i barnehagen forholder seg til den. Rammeplanen har siden artikkelen kom ut blitt redigert, men så vidt jeg kan se er alle begrepene Nome bruker fortsatt relevant for siste versjon av rammeplanen. Artikkelen er relevant for min oppgave siden den stiller mange spørsmål til hvordan man skal forholde seg til lek i barnehagen og er kritisk til hvordan

Nome forklarer at når barnehagen ble flyttet fra barne- og familiedepartementet til kunnskapsdepartementet så gir det et signal om økt fokus på læring og læringsutbytte. Samtidig har revisjonen av rammeplanen for barnehagens innhold de siste årene (før 2014) også gitt et økt fokus på læring og at rammeplanen til en viss grad ligner mer på skolens læreplan. I tillegg har det blitt et større fokus på at barnehagen skal ha et helhetlig syn på læring, det vil si at både uformelle og formelle læringssituasjoner er begge viktige for oppnå læring innen barnehagens fagområder. «Konsekvensen av dette kan bli at leken observeres og vurderes, samt at den tilføres regi gjennom ulike former og grader av pedagogisk intervensjon for at leken skal kunne bidra til å innfri rammeplanens målformuleringer» Nome, 2014, s.67). Lek som oppstår spontant blant barn kan ifølge Nome bli ilagt mål og retning av personalet for å innfri rammeplanens mål for fagområdene. Slik blir leken i større grad sett på som en læringssituasjon blant personalet i barnehagen. Dette læringsperspektivet på lek kan ifølge Nome være en risiko for lekens autonomi, noe som igjen kan være ødeleggende for den indre motivasjonen til barna. Dette igjen er sentralt for at leken skal oppstå (Nome, 2014, s.70-71). Videre redegjør han for at lek ikke bør tillegges en instrumentell rolle i barnehagen, men at man i barnehagen skal verne lekens egenverdi.

Artikkel 2: Til forsvar for barns spontane lek

Denne artikkelen er lignende til artikkel 1 ved at den er kritisk til noen sider av hvordan samfunnet relaterer seg til barns lek. De påpeker at det har blitt et større fokus rettet mot sikkerhet som truer barns muligheter for risikolek. Og de skriver om et større fokus på læringsmulighetene til barns lek i barnehage og skole (Sundsdal, & Øksnes, 2015, s.1-2).

Viktigheten av fri lek i barnehagen blir ifølge Sundsdal og Øksnes nevnt av forskere og politikere ganske hyppig. Men som oftest er det kun for å samtidig legge til at det er viktig at

barn lærer noe av denne frie leken og at det kreves pedagoger som kan få utnyttet denne leken bedre. Dette er ifølge denne artikkelen direkte motsetninger. Denne artikkelen, lik den forrige, viser til en del regionale prosjekter som for eksempel Agderprosjektet. Agderprosjektet hadde som mål å finne ut hvordan barn i barnehagen kunne lære mer gjennom lek. Prosjektet har ifølge Sundsdal og Øksnes fått en del kritikk for å bevege seg for langt vekk fra barnehagens egenart (Sundsdal & Øksnes, 2015, s. 5-6).

Mye av kritikken til forfatterne av artikkelen påpeker at barnehagen de siste årene har blitt ført mot en målorientert pedagogikk. De hevder at det nå (2015) i langt større grad enn før lekes med barn med måloppnåelse i bakhodet til de ansatte, altså at det skal læres noe i alle situasjoner. Lekens egenverdi blir ikke like mye verdsatt som hva en kan få ut fra leken.

[Artikkel 3: Promoting social pretend play in preschool age: is providing roleplay material enough?](#)

Artikkelen beskriver en studie gjennomført med 101 barn i førskolealder i Sveits. Barna var i lekegrupper som er vanlig for barn som er for unge for obligatorisk kindergarten og som ikke går i barnehage, de møtes gjerne en til to ganger i uken og leker sammen fra et par timer til en halv dag. Studien tar for seg to pedagogiske tilnærminger til barna, hvor den ene var å legge frem rollelekmateriale og gjøre det klart at det var tilgjengelig for lek. Den andre tilnærmingen var å være en aktiv støtte i rollelek. Det var også en kontrollgruppe, her skulle medarbeideren være som vanlig (Kalkusch et.al. 2021, s.1). Alle de voksne som deltok i studien var utdannet innen et pedagogisk felt. De pedagogene som fikk i oppgave å være en aktiv støtte i rolleleken fikk opplæring i dette av to instruktører i feltet. Pedagogene i kontrollgruppen og lekematerialgruppen fikk ikke instruksjoner i væremåte med barna.

Forskerne var på utkikk etter to variabler i de tre gruppene de undersøkte, altså materialgruppen, lekstøttegruppen, og kontrollgruppen. Disse variablene er kvantiteten av leken som foregikk i sekvensene, altså hvor mye barna lekte forskjellige typer lek: boltrelek, regellek, konstruksjonslek og rollelek (Kalkusch et.al. 2021, s.7). Den andre variabelen er kvaliteten av rolleleken når den foregikk. Kvaliteten av rolleleken ble målt ut ifra et sett med indikatorer presentert av Thompson og Goldstein for normativ utvikling av rollelek (Kalkusch et.al. 2021, s.7-8). Disse indikatorene eller stegene i utvikling er: *Objektbytte* dvs. å gi et objekt andre egenskaper enn det allerede har som f.eks. å bruke en banan som en telefon

(Thompson, & Goldstein, 2019, s.6). *Attribusjon av egenskaper*, dvs. å gi et livløst objekt egenskaper det ikke allerede har f.eks. å få en lekehund til å bjeffe (Thompson, & Goldstein, 2019, s.6). *Sosial interaksjon under rollelek*, dvs. verbal eller nonverbal kommunikasjon mens en driver med rollelek (Thompson, & Goldstein, 2019, s.7). *Utleving av rolle*, dvs. å late som en er en annen person gjennom verbalisering eller handling sammen med andre (Thompson, & Goldstein, 2019, s.7). *Metakommunikasjon under rollelek*, dvs. at barnet samtaler om rollebytter, regler for rolleleken og lignende mens en driver med rollelek (Thompson, & Goldstein, 2019, s.8). Studien brukte disse stegene til Thompson & Goldstein til å lage et system for å score kvaliteten av rolleleken for barna.

Resultatet av studien viste at det foregikk langt mindre rollelek med kontrollgruppen hvor det ikke var gitt rollelekmateriale og de voksne ikke hadde fått instruksjon i hvordan de kunne legge bedre til rette for rollelek. Det var derimot ganske likt mellom lekmaterialegruppen og lekstøttegruppen i mengde rollelek. Kvaliteten i rolleken var det derimot større forskjell mellom de to gruppene, hvor de som hadde fått voksne som støttet leken scoret en god del høyere på kvaliteten.

[Artikkel 4: Let us play together! Can play tutoring stimulate children's social pretend play level?](#)

Denne artikkelen beskriver en studie gjennomført med 50 barn i 3-4 års alderen, hvorav 50% var jenter. «Studien skulle undersøke om en lærers adferd i leksituasjoner er systematisk koblet til barns adferd i leksituasjoner og slik komme i nærhet av å finne et kausalt forhold» (Perren, 2019, s.3). Barna ble møtt av en lekpedagog (play tutor) som de fra før ikke kjente i en ukentlig 40 minutters leksekvens over en periode på seks uker (Perren, 2019, s.6).

«Lekpedagogen varierte fra å være en aktiv deltaker og høy involvering i sekvens 2 og 5 til middels delaktighet og delvis tilbaketrakkethet i sekvens 3 og 6 og lav delaktighet og en rolle som hovedsakelig skulle skape et utforskende klima blant barna i sekvens 1 og 4» (Perren, 2019, s.6).

I forhånd av studien fikk de som til daglig har ansvar for lekgruppen i oppgave å besvare et skjema for at forskerne skulle få bedre kjennskap til barnas sosiale utvikling. Dette gjennomførte de siden de hadde en hypotese om at barnas varierte sosiale utvikling kunne påvirke resultatet av studien. De testet også barnas mentale utvikling på forhånd og tok hensyn til barnas kjønn i analysen.

Resultatet av studien viste liten sammenheng mellom kvaliteten av rolleleken, kjønn og barnas mentale utvikling. Derimot fant de sammenheng mellom barnas sosiale utvikling og kvaliteten på rolleleken. Størst sammenheng fant de mellom lekpedagogens aktive deltakelse og kvaliteten på barnas rollelek. Altså at kvaliteten på rolleleken ble bedre ved at lekpedagogene var aktivt med i rolleleken. De fant derimot ingen vedvarende effekt over de seks ukene, det vil si at forskerne fant at lekpedagogene økte kvaliteten på leken mens de var aktive med barna, men så fort de trakk seg vekk gikk barna tilbake til den kvaliteten av rollelek som de lekte på tidligere, uten en aktiv støtte (Perren, 2019, s.10-11).

Artikkel 5: The Impact of Pretend Play on Children's Development: A Review of the Evidence

Undersøkelsen forsøker å bekrefte standpunktet: rollelek er kritisk for barns utvikling. Dette standpunktet stiller de opp mot to andre standpunkt: *2 rollelek er en av mange ruter til barns utvikling*, og, *3 rollelek er et biprodukt av barns utvikling* (Lillard et.al., 2013, s.1).

For å bekrefte det første standpunktet krevde forskerne å finne kausalitet mellom rollelek barns utvikling. Hvis de fant det ville det støttet Vygotsky sine teorier om rollelek som ofte viser til viktigheten med rollelek for barns utvikling. De fant ingen studier som klart viste et kausalt forhold mellom barns rollelek og deres utvikling hverken når det kommer til språk, mental utvikling eller kreativitet. Det var en studie som ga indikatorer på sammenheng mellom språkutvikling og rollelek, men det var noen mangler for å si at det var kausalt. Det var flere studier som viste korrelasjon mellom barns utvikling og deres rollelek, men ikke nok til å påvise kausalitet. En mulig kausalitet for barns utvikling kunne i stedet for rollelek være voksnes interaksjon i leken (Lillard Et.al, 2013, s.24-25).

Standpunkt to (*rollelek er en av mange ruter til barns utvikling*) hadde mer støttende forskning særlig når det kom til resonering/argumentasjon. Dette ble vist ved at barn i lek kunne fokusere mer på problemløsningsoppgaver (Lillard et.al, 2013, s. 25). Standpunkt to var også støttet i noen andre ferdigheter, men det var manglende forskning i feltet. Også standpunkt 3 (*rollelek er et biprodukt av barns utvikling*) hadde en del meritter i eksisterende forskning, og forfatterne viser til en del uvisshet om forskningen støtter standpunkt 2 eller 3 mer (Lillard et.al. 2013, s. 27).

Det viktigste man kan trekke fra denne artikkelen er at det var manglende forskning for å vise at det er kritisk for barns utvikling å drive med rollelek. Studien viser også at eksisterende forskning på feltet har vært for ukritisk til metodikken. Mye av sammenhengen man fant mellom barns utvikling, og rollelek, kan tolkes til å være på bakgrunn av interaksjon mellom voksne og barn, og ikke nødvendigvis som et resultat av rolleleken (Lillard et.al, 2013, s.26-27).

DRØFTING

Funn fra artiklene

Ved å gå gjennom disse fem artiklene har jeg kommet frem til noen få overhengende tema jeg ønsker å vise til som jeg regner som mest sentrale for problemstillingen min. Jeg vil begynne med å forklare hvordan dette funnet relaterer seg til problemstillingen og deretter gjøre rede for hvordan de forskjellige artiklene relaterer seg til funnet.

Funn 1: Læringsverdien av rollelek

Dette er det mest sentrale funnet fra artiklene jeg har lest, og i forskjellige grader er det det som kommer tydeligst frem i alle artiklene. Artikkel 1 er kritisk til et økt læringsfokus i barnehagen, og da særlig hvis det går ut over barnas spontane lek. Nome bruker flere argumenter for å vise hvorfor dette ikke nødvendigvis er en positiv utvikling, og et av de viktigste er at det er gode grunner for at barns lek ikke bør bli gitt en rolle i barns utdanning, men heller som en del barns «danning» (Nome, 2014, s. 72). danning er et komplekst begrep, men rammeplanen definerer det som: «Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap» (UD, 2017, kap: barnehagen skal fremme danning).

Forholder pedagogen seg til leken som kilde til oppnåelse av lærings-mål, forutsettes det at lekens utkomme gitt og mulig å dokumentere, og at lek som læringsmiljø er mulig og ønskelig å kontrollere eller styre. I et dannelsesperspektiv vil derimot lekens utkomme i form av betydning for barnet som leker, alltid være ubestemt og unndra seg enhver dokumentasjon, og selv om pedagogen bevisst eller ubevisst påvirker leken som læringsmiljø, vil leken allikevel være flyktig og ustadig.

(Nome, 2014, s. 73-74)

Dette danningsperspektivet på lek er det mest prevalente i Nomes artikkel, Nome hevder at barns lek er mest gunstig for barns utvikling når det er dette perspektivet som er dominerende (Nome, 2014, s.75). Et instrumentalistisk perspektiv på lek kan derimot være ødeleggende for lekens effekt på barns danning. Dette vil si at å gi leken mål om spesifikk læring kan være en hindring mer enn et positivt utbytte for barna.

Artikkel fem (Lillard et.al, 2013) kan også støtte dette argumentet. I Lillard sin artikkel fant de ingen forskning som kunne bekrefte at rollelek var sentralt for barns utvikling (Lillard et.al, 2013, s. 24). Derimot fant de forskning som tyder på at rollelek kan være en bidragsyter til utvikling eller at lek er et resultat av utvikling (lek som epifenomen). Lillard viser til noe usikkerhet om forskningen de har analysert viser til lek som epifenomen eller som bidrag til utvikling. Lillard et al.

Artikkel 4 (Perren et.al, 2019, Let us play together! Can play tutoring stimulate children's social pretend play) har som utgangspunkt at rollelek kan være positivt for barns utvikling (Perren et.al, 2019, s.205). De finner også i sin studie at med aktiv støtte i rolleleken så kan en lekpedagog (play tutor) positivt påvirke rolleleken til å være mer utfordrende og utviklende for barn. Derimot fant de ingen varig effekt på barnas rollelek, altså så fort den voksne ikke støttet opp om leken så gikk barna tilbake til å leke som de gjorde før intervensjonen. De testet også for en av Lillard sine (artikkel 5) hypoteser. Lillard fant noen studier som tydet at barns utvikling innen feltet theory of mind kunne samsvare med barns utvikling av rollelek. Theory of mind er en samling av konsepter mennesker bruker for å forklare og forutsi andre menneskers sine handlinger (Lillard et al, 2013, s. 13). Perren et al. fant ingen sammenheng mellom barnas utvikling innen theory of mind og barnas rolleleknivå (Perren et al, 2019, s. 213).

Noe av kritikken som Lillard et al. har til forskningen de har undersøkt omhandler metodikken til en del studier. De fleste studiene de har undersøkt viste at forskerne ikke maskerte eksperimentene, det vil si at forskerne blant annet var klar over hvem av barna som var i eventuelle kontrollgrupper og ikke, enten under eksperimentet eller under analysen. Artikkel 4 (Perren et al, 2016) har ikke tatt hensyn til denne utfordringen, men de hadde ikke kontrollgrupper. de testet heller for kontroll variabler, blant annet Theory of mind utviklingen til barna i forkant. Artikkel 3 (Kalkusch et al, 2021) har spesifisert at analysen ble gjennomført med analytikere som var blinde overfor problemstillingen (Kalkusch et al, 2021, s.1149). Derimot fant de ingen måte å maskere analytikerne fra hvilke av barna som var i

kontrollgruppen og hvilke som var i de to intervensjonsgruppene, da analysen bestod av filmklipp av sekvensene med lekpedagogene en del av filmklippene. Dette regnes av Kalkusch et al som en mulig svakhet i eksperimentet da dette kan medføre et målingsbias (Kalkusch et al, 2021, s. 1149).

Egenverdien av Rollelek

Artikkel en og to har begge som tema at man underkjenner lekens egenverdi med en gang man pålegger leken mål og læringsutbytte. Jeg skal nå se litt nærmere hvordan de begrunner dette standpunktet.

Artikkel 1 retter et søkelys på begrepet danning fra rammeplanen, som forfatteren mener henger mye sammen med autonom/selvstyrt lek. «I et dannelsesperspektiv er leken som lek avvirket idet den gis en slik retning» (Nome, 2014, s.11). Med dette mener forfatteren at selv om vi i barnehagen har et mål om å oppnå forskjellige læringsmål gjennom rammeplanens fagområder har vi også et mandat om å ivareta et dannelsesperspektiv som i noen tilfeller kan bli presset av fagområdene. I dette tilfelle altså at barnas autonomi i leken kan bli presset vekk i mål om å innfri fagområdenes krav om helhetlig læring. Danning er et sentralt begrep i rammeplanen som til en viss grad henger sammen med læring, samtidig er det et begrep som i denne sammenhengen kan stå i opposisjon til læring. Og det er som sagt et sentralt begrep i artikkel 1. kort forklart mener rammeplanen med danning at vi skal fremme en forståelse av verdier i samfunnet rundt barnet som f.eks. at barnet skal lære seg å uttrykke seg selv (KD, 2017, s.21). videre forklarer Nome at det er nettopp det at den er skapt og drevet av barna som gir den mening for barnas dannelsesprosesser (Nome, 2014, s.11). Det er også denne dannelsesprosessen, altså i dette tilfelle at barnet kan uttrykke seg fritt, som gir leken en verdi for barnet. Med en gang dette aspektet ved leken forsvinner, forsvinner også dens verdi for barnet. Barn som ikke ser verdi i noe, mister også motivasjon og på den måten tar vi vekk en mulighet for barn å uttrykke seg ved å gi leken en bestemt retning som egner seg fra et læringsperspektiv (Nome, 2014).

Hvordan skal jeg som barnehagelærer forholde meg til lek?

Personlig er jeg ikke glad i enkle svar på vanskelige spørsmål, og det har jeg heller ikke fått til min problemstilling. Og hvordan en skal forholde seg til lek i barnehagen er et komplisert spørsmål med flere perspektiver som får en til å stille flere spørsmål. Jeg vil tro alle som

jobber med barn er enige om at rollelek er viktig å skape rom for i barnehagen, det er i hvertfall alle forfatterne av artiklene jeg har undersøkt enige om. Men hvorfor den er viktig er ikke fullt så rett frem. Om den er viktig fordi den gir muligheter til utvikling, læring som ikke er tilgjengelig ellers, eller om den er viktig fordi barn synes det er gøy. Eller om den er viktig for å observere for å lære mer om barna er alle perspektiver som blir tatt hensyn til i de forskjellige artiklene.

Hvis jeg skulle forsøke å redegjøre for hva jeg har lært gjennom dette arbeidet om hvordan jeg som barnehagelærer skal forholde meg til lek så er det at jeg er nødt til å legge til rette for lek. Dette er noe jeg kan støtte til alle artiklene jeg har gjennomgått. Nome forklarer at det er sentralt for barns danning, og en av barns uttrykksformer (Nome, 2014). Artikkel 2 forteller oss at egenverdien av lek skal være en sentral tematikk i barnehagen og støtter dette blant annet til barnekonvensjonen (Sundsøl&Øksnes, 2015).

Artikkel 3 og 4 forteller oss at man bør være med i leken for å bidra til å utvikle den (Kalkusch et.al. 2021, s. 15), særlig artikkel 3 har som tittel at det ikke nødvendigvis holder å bare tilby lekemateriale, noe som gjenspeiles i tittelen av artikkelen: «Promoting social pretend play in preschool age: is providing roleplay material enough?» Man må delta aktivt for at leken ikke skal stagnere. Samtidig viser artikkel 1 og 2 at man ikke skal forsøke å tillegge leken for mye ansvar når det kommer til å oppnå læringsmål, og viser faktisk til at det ikke nødvendigvis er lek hvis man forsøker å tilføre leken egne mål (Nome, 2014, s.70-71). Og artikkel 5 viser at vi har manglende bevis for at lek er et nyttig verktøy for læring, eller i hvertfall at den eksisterende forskningen som hevder å vise dette ikke holder en høy nok standard. Det er ikke nødvendigvis tilfelle at læring og lek ikke henger sammen, men det skal heller ikke taes som en selvfølge at det henger sammen. For å trekke dette sammen med Øhmans fire roller som jeg beskrev i innledningen (Øhman, 2012, s.244-245), finner jeg mer støtte for *medlekeren* og *rekvisitøren* enn *observatøren* og *lekelederen*, og aller mest for *medlekeren*.

Drøfting av funnene

I denne delen av oppgaven skal jeg vise hvordan tekstene jeg har valgt henger sammen med den teoretiske bakgrunnen jeg har valgt. Vygotsky sitt syn på barns utvikling. Jeg skal også vise hvordan et annet teoretisk perspektiv, Piagets syn på utvikling, ville endret hele oppgaven. For å vise dette må jeg kort redegjøre for Piaget sine teorier først.

En gjenganger for alle de tekstene som jeg har analysert er at de har et positivt syn på rollelek og ser det som svært viktig for barns utvikling. Dette er ikke så veldig rart, da det er vanskelig å argumentere for at rollelek ikke har en sentral rolle i utviklingen av barns sosiale, og kognitive evner. Men det finnes en del perspektiver som ikke setter rolleleken høyest i hierarkiet av forskjellige typer lek. Hvis en for eksempel bruker Piaget som den viktigste teoretikeren på barns utvikling så vil en kanskje ikke verdsette rolleleken så veldig høyt.

Piaget regner lek som assimilasjon løsrevet fra akkomodasjon. Assimilasjon og akkomodasjon er sentrale begreper i Piaget sin utviklingsteori, som ikke er så lett å forklare uten å gjennomgå hele Piaget sin læringsteori. Disse begrepene handler om prosessene for å skape ny kunnskap. Akkomodasjon skjer når barnet møter nye nytt som krever endring, utvidelse eller omforming av den kognitive strukturen, *akkomodasjon* krever at barnet tar miljøet og omgivelsene som referanser. *Assimilasjon* vil si at barnet tar utgangspunkt i egne erfaringer og kunnskap og former deres tolkning av miljøet og omgivelsene til å samsvare med den kognitive strukturen til barnet. Begge disse prosessene er med å på å utvikle ny kunnskap, men akkomodasjon spiller en mer sentral rolle, mens assimilasjon er mer sentral i å befeste og bekrefte ny kunnskap (Lillemyr, 2020, s. 102-103). Med dette synet på lek, altså lek = assimilasjon, og assimilasjon < akkomodasjon i å skape ny kunnskap, kan en sette spørsmålstegn ved i å hele tatt gjennomføre den forskningen som er referert til i artikkel tre og artikkel fire. Dette er helt klart å sette det på spissen, når det kommer til viktigheten med lek i barns oppvekst har han skrevet en bok (*play, dreams and imitation in childhood*) hvor lek er et sentralt tema.

Lek, læring og voksenrolle er tett knyttet sammen i Vygotsky sine teorier. Det er disse teoriene jeg har valgt som teoretisk grunnlag i denne oppgaven. Når lekpedagogene (play tutors) prøver å finne ut om de vil påvirke rolleleken ved å delta, så prøver de på sett og vis å få barna til neste utviklingszone. Hvis en går igjennom kildehenvisningen til disse artiklene så finner man at Vygotsky er referert i alle mine valgte artikler. Dette viser hvor tett en slik type forskning er knyttet til Vygotsky og hans teorier om nærmeste utviklingszone og lek. Veldig mye av Vygotsky sine teorier rundt barns utvikling omhandler nettopp lek og samspill, samspill både med andre barn og med voksne. Når han skriver om nærmeste utviklingszone så beskriver han at barn lærer mer hvis de har en mentor, som kan mer, og som samspiller med dem. Når han skriver om lek så påpeker han at barn blir et «hode høyere enn seg selv». Hvis jeg virkelig skal forenkle Vygotsky sin teori om lek, så kan man si rollelek er viktig for barns utvikling og hvis barn leker en mer utfordrende rollelek så utvikler de seg. Artikkel tre og fire hevder å vise stor sammenheng mellom voksenrollen i leken og hvor utfordrende rolleleken til

barna var. Og med Vygotsky sine teorier i bakhodet har jeg vansker med å se hvorfor en basert på disse studiene ikke skal ta en aktiv rolle i barns rollelek.

Ett moment som er interessant i artikkel tre og fire er at ingen viste til en langvarig effekt på barns lekutvikling, og artikkel to motbeviser noen langvarig effekt i resultatene sine. Det kan være mange mulige årsaker til at en ikke ser noen langvarig effekt på barna. Hyppighet og tidsrommet for studiene kan være en mulighet. Begge studier foregikk over et relativt kort tidsrom, og når en skal se varige endringer i barn trengs det etter min mening som regel et langt større tidsperspektiv. Barnehager som bruker kartleggingsverktøy i sitt arbeid med å kartlegge barnas sosiale, mentale og kroppslige utvikling, måler ikke hver måned, men hvert år, kanskje hvert halvår. Studiene i artikkel en og to derimot varte derimot over uker og ikke måneder, så det er etter min mening vanskelig å kunne se noen varige ettervirkninger på barna. Det samme kan sies om hyppigheten, men her gir ikke forskningen entydige svar. Hvor ofte en skal iverksette slike leksekvenser som er beskrevet i artikkel en og to har jeg ikke nok grunnlag for å uttale meg om, men på generell basis kan en i hvert fall stille spørsmålet hvorvidt en hadde sett mer varige resultater om en hadde hatt større hyppighet på leksekvensene.

En fellesnevner for artikkel en og to er at de begge setter egenverdien av leken over lekens verdi for barns læring og utvikling. «Vi vil gjøre dette blant annet ved å vise at lekens egenverdi står stadig sterkere innen en rekke forskningstradisjoner» Sundsdal & Øksnes, 2015, s. 1). Artikkelen argumenter derfor for å skjerme lekens autonomi og frigjøre den fra læringsmål for at barnehagene skal oppfylle forventningen om å bidra til barnas dannelse (Nome, 2014, s. 1). Den største forskjellen jeg finner mellom disse to drøftingsartiklene er at artikkel 1 forsøker å forene perspektivet om egenverdien av leken med det økte fokuset på læringsverdien av leken. «Lek kan bidra til målstyrt læring gjennom at den underlegges regi og tar form som semi-formelle lærings situasjoner. Lek kan forbli en autotelisk aktivitet som løsriver seg fra enhver målformulering og dermed bidra til barnets dannelse, opplevelse av velvære og psykososial kapasitet» (Nome, 2014, s.74). Disse to perspektivene på lek som kommer tydelig frem i denne artikkelen kan ved første øyekast virke ganske motstridende, forfatteren hevder derimot at de kan begge være en del av barnehagehverdagen. Men forfatteren ser på de som to forskjellige aktiviteter, hvor en har som mål å være et redskap for barnehagelæreren til læring, og det andre er barns fritid. «Disse to formene for lek kan eksistere side om side som to ulike aktivitetsformer, slik styrte læringsaktiviteter kan eksistere i klasserommene i skolen side om side med fri barnestyrt utfoldelse i friminuttene» (Nome, 2014, s. 74).

Artikkel to derimot er mer kritisk til hvordan samfunnet rundt barnehagen drar barnehagen vekk fra lek uten mål. «Lek for sin egen del, som noe verdifullt i seg selv, synes med andre ord å være så undervurdert i vår kultur at det å leke kun blir rettferdiggjort når leken er «pedagogisk nyttig» i en eller annen forstand. Det er dette Gopnik sikter til når hun sier vi lever i pedagogikkens tidsalder» (Sundsdal & Øksnes, 2015, s. 7). «Pedagogikkens tidsalder» er et begrep forfatterne stiller seg kritisk til da de hevder det ikke er alt som bør måles og observeres, i dette tilfelle leken. Samtidig kommer det frem at det er naivt å tenke at leken til barna i det hele tatt kan være helt fri fra påvirkning fra omverdenen.

Disse perspektivene på lek som kommer frem i artikkel en og to kan tolkes til å være ganske uforenlige med synet som kommer frem i artikkel tre og fire. Ved å undersøke hvordan voksne kan utvikle rolleken til å være mer utfordrende har man et annet teoretisk grunnsyn enn hva forfatterne i artikkel en og to viser til. Hvis du har som utgangspunkt at leken er mest gunstig for barna når den er uten involvering fra pedagoger, vil ikke forskning som ser på sammenhengen mellom voksnes delaktighet i lek og lekens utvikling, være det første du ønsker å utforske. «Det paradoksale forholdet mellom lek, danning og læring er derfor at lek kan fremme læring i vid forstand i kraft af at den ikke rettes mot spesifikk læring» (Nome, 2014, s. 74). Artikkel 1 og 2 kan også støttes av artikkel 5 som ikke finner forskning som støtter utsagnet: «lek er nødvendig for barns utvikling» (Lillard Et.al, 2013, s.1). Derimot tydet deres forskning mer på at leken var et fenomen som enten var en mulig verktøy for læring og utvikling. Eller et fenomen som er et biprodukt av læring og utvikling og som hadde liten påvirkning på barns utvikling. Begge disse standpunktene gir en indikasjon på at leken ikke trenger å bli gitt den posisjonen som artikkel 1 og 2 hevder den blir gitt av barnehagen og samfunnet rundt.

Avslutning

Det viktigste jeg trekker ut fra tekstene jeg har lest, er at barnehagelæreren har et viktig ansvar i å ivareta leken i barnehagen. Som en leder i barnehagen er det opp til barnehagelærer å reflektere over hvorfor rolleken er viktig i barnehagen. Jeg har gjennom min oppgave vist et mangfold av perspektiv på rollelekens verdi. Det som kommer tydeligst frem i artiklene er at man gjennom å leke sammen med barna kan bidra med å utvikle rolleken, men at man samtidig må passe på at man ikke styrer for mye og får leken på avveie. Hvis en forsøker å kontrollere og styre leken for mye, kan man ende opp med å skade leken mer enn man bidrar,

og ifølge noen så mye at man ikke lenger kan kalle det lek. Samtidig er det noen usikkerhetsmomenter ved forskningen jeg har gått igjennom og jeg håper det vil bli forsket mer på barns lek og særlig rolleleken da jeg sitter igjen med noen spørsmål særlig til læringsverdien leken har for barna. Som et råd til barnehagelæreren vil jeg si, «Oppmuntre til rollelek, observer rollelek, delta i rollelek, og vær bevisst din rolle som voksen i rolleleken. Ikke overta leken.» Som i så mange av aspektene ved å være barnehagelærer har vi også i rolleleken et ansvar for å, fremme, igangsette, delta, observere, trekke seg tilbake/unna, veilede, og da gjelder det å kunne vurdere når det er det ene eller andre som blir riktig i akkurat den situasjonen man står oppe i der og da. Noen ganger klarer man det, og man får en fin utvikling av rolleleken, andre ganger kan man bli for involvert, og kanskje overta litt for mye. De gangene dette skjer vil det også være en mulighet for læring og vurdering for barnehagelæreren. Som veldig mange av aspektene ved det å jobbe i barnehage er det komplekse svar når man funderer på hvordan en skal forholde seg til leken i barnehagen. Arbeidet med denne oppgaven har bevisstgjort hva min rolle som barnehagelærer har å si for hvilket lekemiljø som skapes rundt meg. Dette arbeidet med vurderinger vi som barnehagelærere må gjøre vil alltid være i utvikling og de forskjellige hensyn vi må ta vil alltid være et emne vi reflektere rundt og vi må være åpne for å holde oss oppdatert innen nyere forskning innen feltet.

Kilder:

- Kalkusch, Jaggy, A.-K., Burkhardt Bossi, C., Weiss, B., Sticca, F., & Perren, S. (2021). Promoting Social Pretend Play in Preschool Age: Is Providing Roleplay Material Enough? *Early Education and Development*, 32(8), 1136–1152. <https://doi.org/10.1080/10409289.2020.1830248>
- Lillard, Lerner, M. D., Hopkins, E. J., Dore, R. A., Smith, E. D., & Palmquist, C. M. (2013). The Impact of Pretend Play on Children's Development: A Review of the Evidence. *Psychological Bulletin*, 139(1), 1–34. <https://doi.org/10.1037/a0029321>
- Lillemyr, O. F. (2020). *Lek på alvor: barns lek - en utfordring for læring* (4th ed.). Universitetsforlaget.
- Nome. (2014). Men er det egentlig lek? BARN - Forskning Om Barn Og Barndom i Norden, 32(4). <https://doi.org/10.5324/barn.v33i4.3515>
- Perren s., Sticca, F., Weiss-Hanselmann, B., & Burkhardt Bossi, C. (2019). Let us play together! Can play tutoring stimulate children's social pretend play level? *Journal of Early Childhood Research: ECR*, 17(3), 205–219. <https://doi.org/10.1177/1476718X19849248>
- Rienecker, Stray Jørgensen, P., Skov, S., & Landaas, W. (2013). Den gode oppgaven : håndbok i oppgaveskriving på universitet og høyskole (2. utg., p. 306). Fagbokforlaget
- Sundsdal, & Øksnes, M. (2015). Til forsvar for barns spontane lek. *Nordisk Tidsskrift for Pedagogikk & Kritik*, 1. <https://doi.org/10.17585/ntpk.v1.89>
- Thompson, & Goldstein, T. R. (2019). Disentangling pretend play measurement: Defining the essential elements and developmental progression of pretense. *Developmental Review*, 52, 24–41. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2019.100867>
- Vygotsky, L. (2004). Imagination and Creativity in Childhood. *Journal of Russian and East European Psychology*, 42(1), 7-97. <https://doi.org/10.1080/10610405.2004.11059210>
- Vygotsky, L. (2016). Play and its role in the mental development of the child. *International Research in Early Childhood Education*, 7(2), 3/25. <https://doi.org/10.4225/03/584fa3ec1610d>
- Vygotsky, L. (2001). Interaksjon mellom læring og utvikling. I Dale, E.L. (red.) *Om utdanning: klassiske tekster*. (S. 151 – 165). Gyldedal Akademisk.
- Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Pedagogisk forum.

Utdanningsdirektoratet (2017). *Rammeplan for barnehagen*.